

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖS
PAŽYMA**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-787
2, 3², 4, 30, 34¹⁵, 34¹⁹, 34²⁰ STRAIPSNIŲ, ŠEŠTOJO SKIRSNIO IR 5 PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP NR. 17-1433(3); TAIS NR. 18-6551)**

2018-05-29 Nr. NV-1402

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslai:

- **Užtikrinti ES teisės aktuose nustatytų reikalavimų įgyvendinimą** (patikslinamas atliekų pavojingųjų savybių priskyrimas ir nustatymas įgyvendinant Reglamento (ES) 2017/997 nuostatas ir patikslinama gaminių platintojo sąvoka įgyvendinti Direktyvos 2012/19/ES nuostatas).
- **Užtikrinti, kad eksploatuoti netinkamos transporto priemonės būtų tinkamai sutvarkytos.**
- **Nustatyti nacionalinius atliekų nelaikymo atliekomis kriterijus** (įgyvendinti Vyriausybės programos Įgyvendinimo plano 4 prioriteto 4.1.4. darbo 7 veiksmą).
- **Nustatyti atliekų turėtojo atsakomybę už galutinį atliekų sutvarkymą** (įgyvendinti Vyriausybės programos Įgyvendinimo plano 4 prioriteto 4.1.4. darbo 5 veiksmą).
- **Sumažinti atliekų sektoriaus strateginių dokumentų skaičių.**
- **Nustatyti įstatyminių pagrindą Ūkio ministerijai perkelti į ūkio ministro ir aplinkos ministro 2004 m. balandžio 19 d. įsakymą Nr. 4-117/D3-196 „Dėl Baterijų ir akumuliatorių tiekimo rinkai reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas) **Higienos normos HN 36:2009 „Draudžiamos ir ribojamos medžiagos“ nuostatas.****
- **Praplėsti padangų gamintojų, importuotojų ir platintojų atsakomybės ribas.**

3. Dabartinė situacija:

- Reglamentu (ES) 2017/997 buvo patikslintas atliekų pavojingųjų savybių priskyrimas ir nustatymas, atitinkamai Atliekų tvarkymo įstatyme reikia pavojingų atliekų sąvoką papildyti nuoroda į minėtą reglamentą.
- Į nacionalinę teisę netinkamai perkeltos Direktyvos 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų nuostatos, susijusios su gaminių platintojo apibrėžtimi (nenurodyta, kad platintojas tuo pačiu metu gali būti ir gamintojas, be to tiekimas vartotojams ne visada reiškia tiekimą rinkai).
- Šiuo metu už kai kurių eksploatuoti netinkamų transporto priemonių (pvz. motociklų, autobusų, žemės ūkio paskirties transporto priemonių ir kt.) sutvarkymą nėra taikomas gamintojo atsakomybės principas (atsakingi jų turėtojai).
- Atliekų nelaikymo atliekomis kriterijai nustatyti tik Europos Sąjungos lygiu. Tokių kriterijų nustatymas prisidėtų prie valstybei nustatytų atliekų perdirbimo tikslų įgyvendinimo.
- Šiuo metu atliekų turėtojas atsako tik už atliekų perdavimą atliekų tvarkytojui, kuris turi teisę tvarkyti tokios rūšies atliekas, ir tai yra įforminama rašytine sutartimi, tačiau atliekų turėtojas neprivalo paprašyti atliekų sutvarkymą patvirtinančių dokumentų ir įsitikinti, kad perduotos atliekos buvo tinkamai sutvarkytos.
- Šiuo metu Valstybinį atliekų tvarkymo planą ir jo įgyvendinimo priemones rengia Aplinkos ministerija, tvirtina Vyriausybė. Valstybinę atliekų prevencijos programą rengia ir tvirtina Aplinkos ministerija. Siekiant sumažinti atliekų sektoriaus strateginių dokumentų skaičių siūloma šiuos planus sujungti į vieną – Valstybinį atliekų prevencijos ir tvarkymo planą. Be to,

atliekų prevencija yra atliekų tvarkymo aukščiausias prioritetas ir neatsiejama atliekų tvarkymo veiklos dalis.

- Ūkio ministerijai nėra įstatyminio pagrindo perkelti Direktyvos 2006/66/EB nuostatas, kuriomis nustatomas ribinis gyvsidabrio ir kadmio kiekis baterijose ir akumuliatoriuose.
- Padangų atliekų tvarkymą organizuojantys gamintojai ir importuotojai neturi pareigos sudaryti sutartis su visomis savivaldybėmis dėl padangų atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių eksploatavimo dalinio finansavimo. Didelė dalis padangų atliekų kaupiasi didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse arba išmetamos į aplinką. Už jų sutvarkymą atsakingos savivaldybės, nors padangoms yra taikomas gamintojo atsakomybės principas.

4. Projekto esmė:

- **Patikslinamas atliekų pavojingųjų savybių priskyrimas ir nustatymas** (įgyvendinant Reglamentą (ES) 2017/997).
- **Tikslinama „gaminių platintojas“ sąvoka** (įgyvendinant Direktyvą 2012/19/ES).
- **Plečiama sąvoka „transporto priemonė“** (kaip ši sąvoka apibrėžta Saugaus eismo automobilių keliais įstatyme, išskyrus dviračius).
- **nustatoma, kad tam tikros konkrečios atliekos tampa nebe atliekomis jas panaudojus, įskaitant, kai jos perdirbamos.** Konkrečius kriterijus atskiriems atliekų srautams nustatys aplinkos ministras, laikantis Direktyvoje 2008/98/EB nustatytų sąlygų.
- **Nustatoma atliekų turėtojo prievolė turėti galutinį atliekų sutvarkymą įrodantį dokumentą,** išskyrus komunalinių atliekų perdavimą (įgyvendinami Direktyvos 2008/98/EB reikalavimai).
- **Į Valstybinį atliekų tvarkymo planą inkorporuojama Valstybinė atliekų prevencijos programa.** Aplinkos ministerija ir toliau išliks atsakinga už Plano ir jo įgyvendinimo priemonių vykdymo koordinavimą, atsiskaitymą Vyriausybei, tačiau metinių ataskaitų surinkimą ir viešinimą atliks Aplinkos apsaugos agentūra.
- Nustatomas įstatyminis pagrindas Ūkio ministerijai perkelti į Aprašą Higienos normos HN 36:2009 „Draudžiamos ir ribojamos medžiagos“ nuostatas.
- **Nustatoma pareiga padangų atliekų tvarkymą organizuojantiems gamintojams ir importuotojams sudaryti sutartis su savivaldybėmis** (arba komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi) **dėl padangų atliekų surinkimo didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir iš dalies finansuoti šių aikštelių eksploatavimo išlaidas.**

Pažymėtina, kad įstatymo projekto pakeitimai, susiję su padangų gamintojų ir importuotojų atsakomybės ribų išplėtimu, sudarys galimybes racionaliau naudoti valstybės biudžeto lėšas. Tikimasi kasmet vidutiniškai sutaupyti 53.470 eurų Atliekų tvarkymo programos lėšų (pavyzdžiui, padangų atliekų sutvarkymui iš Atliekų tvarkymo programos lėšų savivaldybėms skirta: 2014 m.- 49 tūkst. eurų, 2015 m. – 76 tūkst. eurų, 2016 m. – 34 tūkst. eurų).

5. Derinimas:

- **Suderinta** su Ūkio ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Finansų ministerija, Susisiekimo ministerija, Žemės ūkio ministerija, Teisingumo ministerija, Europos teisės departamentu, Lietuvos komunalininkų ir atliekų tvarkytojų asociacija, Lietuvos savivaldybių komunalinių įmonių asociacija, Aplinkos apsaugos agentūra, regionų aplinkos apsaugos departamentais, RATC asociacija, Pramonininkų konfederacija, Valstybine aplinkos apsaugos tarnyba, Lietuvos prekybos įmonių asociacija, Gamintojų ir importuotojų asociacija, Padangų importuotojų organizacija, Autogamintojų ir importuotojų asociacija, Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkytojų asociacija, Lietuvos autoverslininkų asociacija, Demontuotojų asociacija.
- **Neatsižvelgta į Lietuvos savivaldybių asociacijos, Šiaulių regiono, Vilniaus regionų, Kauno regiono plėtros tarybų pastabas nesusijusias su įstatymo projektu (dėl regionų plėtros**

tarybų funkcijų rengiant ir tvirtinant regioninius atliekų prevencijos ir tvarkymo planus, jų suderinimu su regionų plėtros planais), nes projektu nenustatomos naujos ar papildomos funkcijos regionų plėtros taryboms (vidaus reikalų ministro 2016 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1V-375 yra patvirtintos regiono plėtros tarybos funkcijos). **Neatsižvelgta į siūlymą patikslinti projekto įsigaliojimo terminą**, nes Aplinkos ministerija planuoja dar 2019 m. IV ketvirtyje pateikti derinti suinteresuotoms institucijoms 2021–2027 metų laikotarpio Valstybinį atliekų prevencijos ir tvarkymo plano projektą, todėl regioniniai ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planai galės būti parengti ir patvirtinti iki 2021 m. sausio 1 d.

- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė **pastabų ir pasiūlymų projektui neturi**.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – įstatymo projektu siekiama įgyvendinti:

- Vyriausybės programos Įgyvendinimo plano 4 prioriteto „Darni ir konkurencinga ekonomikos plėtra“ 4.1.4. darbo „Perėjimas prie žiedinės ekonomikos, diegiant atliekų prevencijos, pakartotinio panaudojimo ir perdirbimo finansines paskatas ūkio subjektams“:
 - 5 veiksmą „Atliekų darytojo atsakomybės už atliekų galutinį sutvarkymą ir pavojingų atliekų identifikavimo tvarkos nustatymas – Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo ir kitų teisės aktų pakeitimų parengimas ir priėmimas“;
 - 7 veiksmą „Atliekų nelaikymo atliekomis standartų (kriterijų) ir jų panaudojimo pramonės įmonėse nuostatų patvirtinimas – Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto parengimas ir priėmimas“.
- Vyriausybės programos 93.3 papunkčio nuostatas (iš esmės peržiūrėsime apmokestinamųjų gaminių (potencialių pavojingųjų atliekų) gamintojų, importuotojų ir platintojų atsakomybės ribas. Keliame tikslą panaikinti galimybę išvengti pareigos susitvarkyti jų atsakomybei priskiriamas prekes ir jų pakuotes).

Seimo IV (pavasario) sesijos darbų programoje įstatymo projekto svarstymas numatytas gegužės mėn.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlome įstatymo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje), prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.